

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Савска улица 25/IV, Београд

Број: 4/0-02-119/2022-11

Веза: 4/0-02-643/2021

Датум: 13.07.2022. године

Објављени текст не садржи заштићене или изостављене податке. Заштићени подаци приказани су ознаком [...] или у распону који Комисија сматра одговарајућим начином заштите, а изостављени подаци ознаком XXX.

Анонимизирана верзија

Савет Комисије за заштиту конкуренције на основу члана 22. став 2. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09 и 95/13) и члана 98. и 101. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 18/2016 и 95/2018 - аутентично тумачење), решавајући по захтеву за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране – нацрта Уговора о продаји и дистрибуцији, који су поднели Друштво за трговину на велико фармацеутским производима Actavis доо Београд (Нови Београд), са седиштем на адреси Ђорђа Станојевића бр. 12, Београд, чији су законски заступници Николина Диздар Чехулић, Михаел Фурјан и Бригита Тетичковић и АДОС доо Београд, са седиштем на адреси Милорада Јовановића бр. 11, Београд, чији је законски заступник Миодраг Митић, а чији је заједнички пуномоћник адвокат Ђуро Оташевић, из адвокатске канцеларије НКО Partners из Београда, Ул. Његошева бр. 11, на 90. седници одржаној дана 13.07.2022. године, доноси

РЕШЕЊЕ

ОБУСТАВЉА СЕ поступак покренут по захтеву бр. 4/0-02-643/2021-01 од 10.09.2021. године за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране – нацрта Уговора о продаји и дистрибуцији, поднетом од стране Друштва за трговину на велико фармацеутским производима Actavis доо Београд (Нови Београд), са седиштем на адреси Ђорђа Станојевића бр. 12, Београд и АДОС доо Београд, са седиштем на адреси Милорада Јовановића бр. 11, Београд, због одустанка странака од предметног захтева.

Образложење

Друштво за трговину на велико фармацеутским производима Actavis доо Београд (Нови Београд), са седиштем на адреси Ђорђа Станојевића бр. 12, Београд, (у даљем тексту: Actavis) и ADOC доо Београд, са седиштем на адреси Милорада Јовановића бр. 11, Београд (у даљем тексту ADOC, а заједно са Actavis: Подносиоци захтева), преко пуномоћника адвоката Ђура Оташевића, из адвокатске канцеларије НКО Partners из Београда, Ул. Његошева бр. 11, обратили су се Комисији за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) захтевом за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране – нацрта Уговора о продаји и дистрибуцији (у даљем тексту: Први нацрт уговора), заведеним под бр. 4/0-02-643/2021-1 од 13.09.2021. године (у даљем тексту: Захтев).

У прилогу Захтева Комисији је достављен нацрт споразума који је накнадно замењен новим нацртима споразума достављеним 01.02.2022. године, односно 09.03.2022. године.

По предметном Захтеву Комисија је испитивала испуњеност кумулативних услова из члана 11. Закона о заштити конкуренције („Сл. гласник РС“, бр. 51/2009 и 95/2013, у даљем тексту: Закон), а на основу члана 12. Закона, како следи.

ПОДНОСИОЦИ ЗАХТЕВА

За Подносиоце захтева су утврђени следећи подаци:¹

Друштво за трговину на велико фармацеутским производима Actavis доо Београд (Нови Београд), са седиштем на адреси Ђорђа Станојевића бр. 12, Београд, чији су законски заступници Николина Диздар Чехулић, Михаел Фурјан и Бригита Тетичковић, матични број: 20445009, ПИБ: 105872844, регистрована претежна делатност: 4646 - трговина на велико фармацеутским производима. Actavis је део глобалне гупације фармацеутских компанија чији је крајњи власник Teva Pharmaceutical Industries Ltd, а чије се акције котирају на Њујоршкој и Тел Авивској берзи под ISIN бр. IL 0002901476. Са седиштем у Израелу, Teva је највећи произвођач генеричких лекова на свету, са снажним портфолиом од преко 1.800 молекула за производњу широког спектра генеричких производа у готово свакој од терапеутских области. У домену специјализованих лекова, Teva има водећу светску позицију у иновативној терапији поремећаја централног нервног система, укључујући ту и бол, као и снажан портфолио респираторних производа. Teva интегрише своје капацитете у домену генеричке и специјализоване фармацеутске индустрије у оквиру свог глобалног сектора за истраживање и развој како би створила нове приступе у испуњавању отворених потреба пацијената кроз спој могућности за развој лекова и медицинских средстава, услуга и технологија. Actavis у Србији нема повезаних друштава.

---

¹Према јавно доступним подацима Агенције за привредне регистре Републике Србије (<http://pretraga2.apr.gov.rs/unifiedentitysearch> и <https://reid.apr.gov.rs/SSO/protected/Default.aspx>), подацима из Захтева и са интернет страна Подносилаца захтева <https://www.actavis.rs> и <https://www.adoc-pharma.com/sr/homepage-final>.

ADOC доо Београд, са седиштем на адреси Милорада Јовановића бр. 11, Београд, чији је законски заступник Миодраг Митић, матични број: 07530196, ПИБ: 100042265, регистрована претежна делатност: 4646 - трговина на велико фармацеутским производима. Друштва MERILIA INVESTMENTS LTD, Nicosia, (Кипар) матични број: HE-258933, и FOLDIA LIMITED, Nicosia, Кипар, матични број: HE-258933, власници су по 40% удела у Adoc-у, а власници по 10% удела су Драган Обрадовић и Александар Обрадовић, држављани Републике Србије. Према подацима из Централне евиденције стварних власника, наведена физичка лица су стварни власници по 50% удела. Логистичке услуге које пружа Adoc обухватају комплетан циклус од произвођача до крајњег корисника: увоз и царинење, складиштење и дистрибуција ка здравственим установама/местима продаје. Током дугогодишњег пословања Adoc је био логистички партнер неколико великих фармацеутских компанија: Roche, Merck, Sharp & Dohme, Novo Nordisk, Astra Zeneca. Adoc има развијену јединствену дистрибутивну мрежу, широке капацитете и пажљиво праћење залиха, више од 20 доставних возила, магацински простор површине сса 5.000 м², и велики број директних купаца, што све омогућава брзу и поуздану испоруку ка свим купцима на територији целе Србије. Производи се складиште у просторијама различите намене (магацини, хладне коморе, приватна царинска складишта), које испуњавају највише захтеве у погледу амбијенталних услова, електронских система за праћење стања залиха и токова робе и обучености особља. Дистрибутивна мрежа укључује све учеснике у националном здравственом систему (клинике, болнице, домове здравља, специјализоване институте, апотеке отвореног типа, лабораторије), као и друге велепродаје/под-дистрибутере. Сваког дана се обезбеђује безбедна и професионална дистрибуција лекова и медицинских средстава до укупно више од четири хиљаде места испоруке. Adoc је партнер за лансирање нових производа, позиционирање и побољшање продаје постојећих производа и увођење комерцијалне стратегије ка крајњим купцима. Нуди експертизу у маркетинг менаџменту и продукт менаџменту, у виду специјалиста терапеутске области и производа и мотивисаних медицинских стручних сарадника, са снажним присуством у областима метаболизма, кардиоваскуларних обољења и гастроентерологије, те индивидуално прилагођених решења како у дијагностици тако и терапеутским областима. Adoc нуди широк дијапазон услуга у регулаторним пословима, увозу, складиштењу и дистрибуцији, као и капацитете за успешно лансирање, маркетинг и продају било ког производа. Adoc има распрострањену мрежу сарадње у целој Србији са свим државним и приватним апотекама, а пратећи свако кретање на тржишту, и представљајући производе компаније, промовише компанијске вредности. Има одличне резултате у лансирању и позиционирању нових лекова, подизању свести и обезбеђивању лојалности производима. Од 2014. године Adoc поседује производни објекат површине 2.700 м² и у могућности је да обезбеди уговорну производњу. Фабрика је оријентисана на паковање чврстих форми лекова у виду паковања, блистирања и картонирања (машинског или ручног), са капацитетом око 12 милиона паковања у две смене. Adoc у Србији има два повезана друштва:

- Adoc Real Estate доо Београд (Чукарица), са седиштем на адреси Милорада Јовановића 11, матични број 20795573, ПИБ: 107403480, регистрована претежна делатност: 6820 – изнајмљивање властитих или изнајмљивање некретнина и управљање њима;
- ФК Чукарички доо Београд, са седиштем на адреси Београдског батаљона 25, матични број 07056079, ПИБ: 100570849, регистрована претежна делатност: 9312 – делатност спортских клубова.

НАВОДИ ПОДНОСИЛАЦА ЗАХТЕВА

Подносиоци захтева су од Комисије тражили да одбаца Захтев зато што су испуњени услови за изузеће од забране по категоријама споразума у смислу чл. 13. Закона, односно, алтернативно, да одобри појединачно изузеће рестриктивног споразума у смислу чл. 12. Закона и то на период од датума почетка његове примене до 31.05.2023. године.

Прегледом Захтева Комисија је утврдила да исти не садржи прилог споразума који се помиње у основном тексту споразума, због чега Захтев не испуњава обавезну садржину прописану чланом 2. став 1. тачка 4) Уредбе о садржини захтева за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране („Сл. гласник РС“, бр. 107/2009). Након што је Подносиоцима захтева упућено обавештење на који начин је потребно уредити поднесак, у смислу члана 59. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 18/2016 и 95/2018 - аутентично тумачење, у даљем тексту: ЗОУП), Захтев је уређен поднеском бр. 4/0-02-643/2021-5 од 23.09.2021. године.

ПРВИ НАЦРТ УГОВОРА ДОСТАВЉЕН УЗ ЗАХТЕВ

Наводи Подносилаца захтева у вези са природом, предметом и циљем споразума

У Захтеву је наведено да Подносиоци захтева имају намеру да закључе Уговор о продаји и дистрибуцији, који је у нацрту достављен у прилогу Захтева (у даљем тексту: Први нацрт уговора). Наведено је да се ради о споразуму који се по својој природи може дефинисати као вертикални споразум из категорије споразума којима се успоставља ексклузивна дистрибуција са елементима ексклузивне куповине и забране конкурисања. Подносиоци захтева су навели да је предмет споразума регулисање њихових међусобних права и обавеза по основу продаје и дистрибуције лека Сораконе² на територији Републике Србије у поступцима јавних набавки које организују Републички фонд за здравствено осигурање (у даљем тексту: РФЗО), здравствене установе односно други јавни или секторски наручиоци у смислу Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС“, бр. 91/2019). Наведено је да ће Actavis, као носилац дозволе, лек Сораконе за потребе јавних набавки продавати искључиво ADOC -у, а ADOC ће овај лек за потребе испоруке по основу јавних набавки куповати само од Actavis-а. Изузетно, Actavis ће обезбедити редовну испоруку веледрогијама које имају тренутно важеће уговоре о дистрибуцији Сораконе-а у вези са јавним набавкама. Actavis задржава право да Сораконе продаје и пласира другим дистрибутерима за потребе продаје и дистрибуције другим продајним каналима који не обухватају јавне набавке.

---

² У Захтеву је наведено да је лек Сораконе (генерички назив/INN: glatiramer acetat), индикован за лечење рецидивирајућих облика мултипле склерозе.

Исто је наведено и у сажетим карактеристикама лека из евиденције Агенције за лекове и медицинска средства Републике Србије (у даљем тексту: АЛИМС), при чему је напоменуто да није индикован код примарне или секундарне прогресивне мултипле склерозе. Препоручена доза код одраслих је 40 мг (један напуњен инјекциони шприц) примењена у виду супкутане ињекције три пута недељно у размаку од најмање 48 сати.

Претрага евиденције АЛИМС-а доступна на интернет страни: <https://www.alims.gov.rs/ciril/lekovi/pretrazivanje-humanih-lekova/>.

Према наводима из Захтева, ADOC се споразумом обавезује да, у поступцима јавних набавки за које је добио одобрење Actavis-а у вези са леком Сорахоне, неће учествовати са конкурентским производима овог лека у партијама у којима се набавља Сорахоне (односно одговарајући INN). Конкурентским производима се сматрају производи који имају исти INN и/или који се набављају као замена или алтернатива за Сорахоне у поступцима јавних набавки. У случају да Actavis из било ког разлога није у могућности да ADOC-у да одобрење за учешће у поступку јавне набавке са леком Сорахоне, ADOC ће моћи да учествује у конкретной јавној набавци са конкурентским производом.

Подносиоци захтева су истакли да је циљ споразума – Првог нацрта уговора именовање ексклузивног дистрибутера за дистрибуцију лека Сорахоне на јавним набавкама. Забрана конкурисања се примењује искључиво када се у истој партији јавне набавке набавља производ конкурентан Сорахоне-у. Намера Подносилаца захтева је да се, за сваки конкретни поступак јавне набавке на ком ADOC учествује са леком Сорахоне, закључе појединачни уговори о продаји, којим ће се уредити пословни однос у складу са принципима који су садржани у Првом нацрту уговора, а нарочито у погледу количине производа и вредности средства обезбеђења. ADOC је дужан да обавести Actavis о расписивању јавне набавке и својој заинтересованости да учествује на јавној набавци са Сорахоне-ом. Actavis ће након расписивања јавне набавке, а свакако пре рока за подношење понуда, доставити ADOC-у понуду са ценом производа.

Подносиоци захтева су истакли да споразум још увек није закључен и да је намера да се закључи за период од 01.01.2022. године до 31.05.2023. године, и да ступи на снагу са одложним условом добијања одлуке Комисије којом се Захтев одбацује или усваја.

Наводи Подносилаца захтева у вези са релевантним тржиштем

Подносиоци захтева су навели да се сходно примерима из праксе релевантно тржиште лекова може одређивати на различитим нивоима АТЦ класификације³, почевши од АТЦ 3 групе као најшире до уже одређених група. Наведено је да је у складу са досадашњом праксом Комисије, тржиште дефинисано закључно са трећим нивоом АТЦ класификације⁴, па је предложено да се релевантно тржиште производа дефинише као тржиште дистрибуције лекова у АТЦ 3 класи L03A којој припада и лек Сорахоне.

Истакнуто је да L03A класи припадају сви лекови за прву линију терапије за мултипле склерозу, који су предмет јавне набавке ЈН 404-1-110/19-97, у оквиру које је позив за подношење понуда објављен 29.01.2020. године, а због чега је адекватно посматрати ову АТЦ 3 класу као релевантно тржиште производа. Наведено је да су на тој јавној набавци набављени предметни лекови за целу државу, односно за све осигуранике РФЗО којима су поменути лекови потребни у року од 12 месеци, те да највећи проценат продаје поменутих лекова представља тендерска продаја (наспрам директне продаје). Подносиоци захтева су навели да АТЦ 4 класа није примењива јер не обухвата

³ Анатомско-терапијско-хемијска класификација лекова Светске здравствене организације прихваћена Правилником о јединственим параметрима за класификацију и номенклатуру лекова („Сл. лист СРЈ“, бр. 28/2002 и 2/2003 и „Сл. лист СЦГ“, бр. 1/2003 – Уставна повеља).

⁴ Подносиоци захтева су се позвали на одлуке Комисије бр. 4/0-03-71/2014-11 од 03.04.2014. године, 4/0-03-658/2014-11 од 19.12.2014. године, 4/0-03-658/2014-12 од 19.12.2014. године, 4/0-03- 62/2016-8 од 15.03.2016. године и 4/0-03-859/2017-10 од 03.03.2017. године).

све молекуле који су предмет те јавне набавке, већ се односи на само једну појединачну ставку у оквиру те јавне набавке.

Предложено је да се као релевантно географско тржиште дефинише територија Републике Србије, узевши у обзир низ специфичности тржишта, а нарочито чињеницу да Закон о лековима и медицинским средствима („Сл. гласник РС“, бр. 30/2010, 107/2012, 113/2017 - др. закон и 105/2017 - др. закон) регулише производњу и продају лекова на националном нивоу, дозволе за лекове и за њихов промет на велико важе на националном нивоу, важе посебне норме везане за рекламирање и др.

Према наводима Подносилаца захтева, на предложеном релевантном тржишту у 2020. години, промет лека Сораконе износио је око /10-20/%, а ADOC је имао /5-10/% тржишног удела.

Наведено је да су највећи конкуренти Actavis-a, на предложеном релевантном тржишту на нивоу АТЦ 3 класе L03A, путем учешћа у поступцима јавних набавки, као у табели бр. 1.

Табела бр. 1

Лек	INN	Произвођач	Тржишно учешће
Rebif	Interferon beta 1a	Merck Serono	34%
Betaferon	Interferon beta 1b	Bayer AG	27%
Remurel	Glatiramer acetat 40mg	Synthon Hispania S.L/Synthon BV	5%
Avonex	Interferon beta 1a, 30mcg	Blogen Idec Denmark Manufacturing ApS	2%

Подносиоци захтева су навели да, за случај да Комисија нађе да је неопходно уже дефинисати релевантно тржиште производа, достављају уделе у оквиру АТЦ 4 класе L03AX: Сораконе (Actavis) /50-60/% и Adoc /20-30/%.

Подносиоци захтева су истакли да не поседују податке о највећим конкурентима ADOC-a и њиховим уделима на предложеном релевантном тржишту, и доставили су податке о учешћу ADOC-a и његових конкурената у укупној продаји Actavis-a у Републици Србији у 2018, 2019. и 2020. години, као у табели бр. 2.

Табела бр. 2

Веледрогерија	Учешће у продаји Actavisa-a у 2020. год.	Учешће у продаји Actavisa-a у 2019. год.	Учешће у продаји Actavisa-a у 2018. год.
[...]	/30-40/%	/30-40/%	/40-50/%
[...]	/30-40/%	/20-30/%	/20-30/%
[...]	/10-20/%	/10-20/%	/10-20/%
[...]	/10-20/%	/5-10/%	/0-5/%
Adoc	/10-20/%	/10-20/%	/10-20/%
[...]	/0-5/%	/0-5/%	/0-5/%

Наводи Подносилаца захтева у вези са испуњеношћу услова из члана 11. Закона

Образлажући допринос споразума унапређењу производње и промета, Подносиоци захтева су навели да је Actavis, на основу досадашње пословне праксе, оценио да је Adoc једини адекватан партнер за дистрибуцију лека Сорахоне јер врши дистрибуцију на целој територији, има брз и ефикасан приступ свакој здравственој установи, сертификате SRPS ISO 9001:2015, 14001:2015 и 45001:2018, као и значајно искуство у дистрибуцији болничких лекова и лекова са посебним режимом чувања и издавања чиме се смањују шансе да ће доћи до оштећења фармацеутског производа, односно до наступања инцидента у дистрибуционом ланцу. Такође је наведено да ће споразумом бити рационализовани трошкови пословања и дистрибуције, те да ће бити успостављен надзор у поступку безбедне и ефикасне испоруке лека. Спровођење боље контроле, надзора и аналитике дугорочних трендова развоја и потреба локалних тржишта, које би ADOC спроводио за Actavis, допринело би ефикаснијем формулисању пословних одлука произвођача лека које би одговарале потребама тржишта.

Образлажући допринос споразума подстицању техничког или економског напретка, Подносиоци захтева су навели да ће ексклузивност и забрана конкурисања у погледу промета Сорахоне-а приликом учешћа у јавним набавкама омогућити заштиту инвестиције Actavis-а у развој лекова исте АТЦ 3 групе којој припада и Сорахоне, на начин што ће избором једног ексклузивног партнера трошкови бити рационализовани, пословне одлуке бити ефикасније формулисане и спречена дисеминација осетљивих података.

Образлажући укупне ефекте споразума на потрошаче, наведено је да споразум не може имати директног утицаја на цену производа, али да ће допринети очувању квалитета производа, доступности лека и подизању информисаности о карактеристикама лека и одговарајућој терапији, те да ће због специјализације, смањења трошкова, веће ефикасности и продуктивности довести до повећања квалитета понуде и тиме допринети даљем развоју конкуренције на релевантном тржишту и омогућити шири и квалитетнији избор крајњим потрошачима.

Образлажући неопходност ограничавајућег дејства споразума, наведено је да је ексклузивна дистрибуција са елементима ексклузивне куповине неопходна ради рационализације трошкова пословања и дистрибуције, успостављања надзора у поступку безбедне и ефикасне испоруке лека, ради унапређења стандарда за дистрибуцију, спровођења боље контроле, надзора и аналитике тржишта, што би довело до ефикаснијег формулисања пословних одлука произвођача лека. Истакнуто је да је забрана конкурисања апсолутно неопходна јер се избором ексклузивног дистрибутера у поступцима јавних набавки и наметањем ограничења спречава да дистрибутер поседује осетљиве податке у погледу цене лека Сорахоне и других услова понуде које би, тенденциозно или нехотице, могао да обелодани произвођачу конкурентних лекова. Појашњено је да ако би ADOC био овлашћен да сарађује са конкурентима Actavis-а и да нуди производе конкурентне леку Сорахоне у истим поступцима јавних набавки, ценовна структура коју нуди Actavis била би доступна конкурентима. Истакнуто је да би то негативно утицало на конкуренцију јер би конкуренти Actavis-а могли да прилагоде цену конкурентног лека тако да увек победе у поступку јавне набавке, те да је стога забраном конкуренције заштићен и потенцијални конкурент Actavis-а.

Подносиоци захтева су истакли да су јавне набавке тако конципиране да се увек или готово увек Сораконе и његови супститути (најчешће Remurel) набављају као паралеле у оквиру исте партије, што значи да било које ограничење остаје на нивоу *intra-brand* конкуренције и да се не преноси на *inter-brand* ниво, јер су други дистрибутери у могућности да нуде лекове конкурентне леку Сораконе. Истакнуто је да то говори о малом значају ефеката споразума на релевантном тржишту.

Додатна појашњења достављена на захтев Комисије

Комисија је, ради правилног и потпуног утврђивања чињеничног стања Подносиоцима захтева упутила захтев за давање информација, доставу података и докумената бр. 4/0-02-643/2021-6 од 12.10.2021. године. Подносиоци захтева су одговорили на поменути захтев поднеском бр. 4/0-02-643/2021-9 од 03.11.2021. године, делом понављањем навода из Захтева, и доставом следећих навода.

У вези са избором дистрибутера лека Сораконе, Actavis је навео да је дана 20.04.2021. године, с циљем ефикасног управљања снабдевањем тржишта Републике Србије производима чији је носилац дозволе за промет и оптималног управљања пословним ризицима у наредном периоду, објавио интерни конкурс за избор веледрогерија за уговарање дистрибуције у сегменту јавних набавки здравствених установа за 4 групе производа који су предмет конкурса. Један од основних услова да се понуда разматра било је преузимање обавезе од стране веледрогерије да не конкурише Actavis-у, у смислу дистрибуције конкурентских производа других произвођача у поступцима јавних набавки у периоду важења уговора о ексклузивној дистрибуцији. Даље, основни критеријум за све 4 групе производа била је вредност рабата за дистрибуцију по тендерима, а допунски критеријум је био рок измирења обавеза. Рабат се даје за целу групу производа и примењује се на цену из понуде коју Actavis даје за сваки од производа за сваку конкретну расписану јавну набавку пре отварања понуда за конкретну јавну набавку. На интерном тендеру предност је имала веледрогерија са најнижим понуђеним рабатовима.

Actavis је, у складу са поменутиим конкурсом, 29.04.2021. године донео Одлуку о избору најповољније понуде којом је констатовано, у присуству представника веледрогерија које су поднеле понуде, да су примљене три понуде, друштва Phoenix Pharma доо Београд, Sopharma Trading Pharmaceuticals д.о.о. и ADOC-а, те да се прва два друштва нису обавезала на испуњење основног услова у погледу ексклузивне дистрибуције.

Наведено је да је после овог интерног тендера спроведен још један интерни тендер за једну групу лекова, али да су сви споразуми сем Првог нацрта уговора, према анализи Подносилаца захтева, обухваћени групним изузећем у складу са Уредбом о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране („Службени гласник РС“, бр. 11/2010, у даљем тексту: Уредба).

Истакнуто је да ће Први нацрт уговора, ако га Комисија изузме, онемогућавати друге велепродавце лекова да учествују на јавним набавкама лека Сораконе.

Наведено је да су лекове са листе РФЗО, а за које је Actavis носилац дозволе за лек, дистрибуирали на неексклузивној основи ADOC, Phoenix Pharma доо Београд (у даљем тексту:

Phoenix Pharma), Sopharma Trading Pharmaceuticals доо (у даљем тексту: Sopharma Trading), Вега доо Ваљево (у даљем тексту: Вега) и Фармалогист доо Београд (у даљем тексту: Фармалогист).

Подносиоци захтева су навели да је лек Сорахоне од 01.01.2019. године набављан на јавним набавкама као у табели бр. 3.

Табела бр. 3.

Број набавке и наручилац	Назив набавке	бр. партије	Назив партије	INN	Заштићени назив лека	Изабрани добављач	Велепродавци који су тражили овлашћење и понуду од Actavis-a	Рок важења оквирног споразума
37-18 Фонд за социјално осигурање војних осигураника	Лекови за лечење мултипле склерозе и оригинални и иновативни лекови	14	glatiramer acetat јачине 40 мг	glatiramer acetat јачине 40 мг	Сорахоне	Phoenix Pharma	Вега, Фармалогист, Phoenix Pharma, ADOC	12 месеци
404-1-110/18-58 РФЗО	Лекови за лечење мултипле склерозе за 2019	4	glatiramer acetat јачине 40 мг за постојеће пацијенте	glatiramer acetat јачине 40 мг	Сорахоне	Фармалогист	Вега, Фармалогист, Phoenix Pharma, ADOC	01.04.2020
404-1-110/18-58 РФЗО	Лекови за лечење мултипле склерозе за 2019	5	glatiramer acetat јачине 40 мг за постојеће пацијенте	glatiramer acetat јачине 40 мг	Сорахоне, Remurel	Фармалогист	Вега, Фармалогист, Phoenix Pharma, ADOC	
404-1-110/19-97 РФЗО	Лекови за лечење мултипле склерозе за 2020	4	glatiramer acetat јачине 40 мг	glatiramer acetat јачине 40 мг	Сорахоне	Adoc	Вега, Фармалогист, Phoenix Pharma, ADOC	30.06.2021
404-1-110/21-5 РФЗО	Лекови за лечење мултипле склерозе за 2021	4	glatiramer acetat јачине 40 мг	glatiramer acetat јачине 40 мг	Сорахоне	Adoc	ADOC	23.06.2022

Појашњено је да је Сорахоне набављан у виду засебне партије на свим јавним набавкама наведеним из табеле бр. 3, са изузетком партије бр. 5 јавне набавке 404-1-110/18-58. Наглашено је да је партија бр. 5 јавне набавке 404-1-110/18-58 дефинисана на основу INN-а, односно није конципирана тако да се конкурише са леком конкретног произвођача, тако да су њен предмет ефективно били и лек Сорахоне и лек Remurel. Овлашћење и понуду за учешће са Сорахоне-ом су тражили Вега, Phoenix Pharma, Фармалогист и ADOC, а понуду на јавној набавци су дали Adoc за Сорахоне и Фармалогист за Remurel (не и за Сорахоне). Фармалогист је са леком Remurel одабран као најповољнији понуђач. Напоменуто је да је партија бр. 14 јавне набавке 37-18 коју је спровео Фонд за социјално осигурање војних осигураника (у даљем тексту: ФСОВО) дефинисана на основу INN-а, односно није конципирана тако да се конкурише са леком конкретног

произвођача, али је њен предмет ефективно био само лек Сораконе, јер лек Remurel још увек није био присутан на тржишту Србије.

Истакнуто је да осетљиви пословни подаци не могу адекватно бити заштићени уговором или уговорном одредбом о поверљивости података с обзиром на то да наведени инструменти нису апсолутно ефикасни у овом погледу, те да, у случају кршења уговора или уговорне одредбе, Actavis може да захтева накнаду штете или евентуално уговорну казну у судском поступку, али не може брзо и ефикасно да отклони штету начињену таквом дисеминацијом поверљивих информација.

У вези са прометом лека Сораконе на јавним набавкама и ван јавних набавки, достављени су подаци као у табели бр. 4.

Табела бр. 4.

	Количина (ком)			Бруто (м РСД)		
	2019	2020	2021 (јан-сеп)	2019	2020	2021 (јан-сеп)
Тендер РФЗО	1.129	1.647	1.675	59	86	87,5
Тендер Фонд СОВО	156			8,1		
Комерцијално	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Бесплатно РФЗО	1.540	2.318	2.140			
Бесплатно фонд СОВО	26					

ОБАВЕШТЕЊЕ КОМИСИЈЕ О ЧИЊЕНИЦАМА КОЈЕ СУ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ПОСТУПАЊЕ ПО ЗАХТЕВУ ЗА ПОЈЕДИНАЧНО ИЗУЗЕЊЕ

Комисија је Подносицима захтева, у смислу члана 11. став 1. ЗОУП-а, упутила Обавештење о чињеницама које су од значаја за поступање по Захтеву, на којима ће Комисија засновати одлуку бр. 4/0-02-119/2022-1 од 13.01.2022. године (у даљем тексту: Прво Обавештење), у ком је поред релевантних одредби Првог нацрта уговора, наведено и следеће.

Увидом у Конкурсну документацију ФСОВО бр. 137-45 од 11.12.2018. године, за јавну набавку добара број 37/18 - Лекови за лечење мултипле склерозе и оригинални и иновативни лекови⁵, утврђено је да је у партији бр. 14 набављан лек glatiramer acetat – референтни лек, јачине 40мг, те да је у партији бр. 16 набављан glatiramer acetat – генерички лек, јачине 40мг.

Увидом у Одлуку ФСОВО о закључењу оквирног споразума за партије бр. 1-16, 18 и 19, бр. 46-19 од 17.01.2019. године⁶, утврђено је да су за партију бр. 14 понуде дала друштва Вега, Phoenix Pharma, ADOC и Фармалогист са леком Сораконе, при чему је друштво Phoenix Pharma

⁵ <http://www.nabavke.mod.gov.rs/jn.php?id=30257>

⁶ http://www.nabavke.mod.gov.rs/multimedia/dodaci/46_19_1547730659.pdf

закључило оквирни споразум, те да је за партију бр. 16 понуду дало друштво Фармалогист са леком Remurel са којим је и закључен оквирни споразум.

Увидом у Конкурсну документацију РФЗО за јавну набавку лекова за лечење мултипле склерозе редни број ЈН 404-1-110/18-58, 08/2 број: 404-1-56/18-6 од 14.12.2018. године⁷, утврђено је да је РФЗО у партијама 4 и 5 набављао glatiramer acetat јачине 40мг, при чему је напоменуто да је за партију 4 понуђач у обавези да понуди лек glatiramer acetat заштићеног назива на који су постојећи пацијенти укључени у терапију.

Увидом у Одлуку РФЗО о закључењу оквирног споразума у јавној набавци лекова за лечење мултипле склерозе редни број ЈН 404-1-110/18-58, 08/2 број 404-1-56/18-29 од 28.01.2019. године⁸, утврђено је да су за партију бр. 4 понуде дала друштва Фармалогист, АДОС и Вега, сви са леком Сорахоне, а оквирни споразум је додељен Фармалогисту.

Увидом у Одлуку РФЗО о закључењу оквирног споразума у јавној набавци лекова за лечење мултипле склерозе редни број ЈН 404-1-110/18-58,⁹ 08/2 број 404-1-56/18-39 од 21.02.2019. године утврђено је да су за партију бр. 5 понуде дала друштва Фармалогист са леком Remurel и АДОС са леком Сорахоне, а оквирни споразум је додељен Фармалогисту.

Увидом у Конкурсну документацију РФЗО за јавну набавку лекова за лечење мултипле склерозе редни број ЈН 404-1-110/19-97, 08/2 број: 404-1-96/19-6 од 29.01.2020. године¹⁰, утврђено је да је РФЗО у партијама бр. 4 и 5 набављао glatiramer acetat јачине 40мг, при чему је напоменуто да је за партију бр. 4 понуђач у обавези да понуди лек glatiramer acetat за осигурана лица која у својој терапији користе лек Сорахоне, те да је за партију бр. 5 у обавези да понуди тај лек за лица која користе лек Remurel.

Увидом у Одлуку РФЗО о закључењу оквирног споразума у јавној набавци лекова за лечење мултипле склерозе редни број ЈН 404-1-110/19-97, 08/2 број: 404-1-96/19-24 од 10.03.2020. године¹¹ утврђено је да су за партију бр. 4 понуде дала друштва Ados и Вега при чему је понуђен лек Сорахоне, а за партију бр. 5 су понуде дала друштва Phoenix Pharma и Вега при чему је понуђен лек Remurel. Оквирни споразум је за партију бр. 4 додељен АДОС-у.

Увидом у Конкурсну документацију РФЗО за јавну набавку лекова за лечење мултипле склерозе редни број ЈН 404-1-110/21-5¹², утврђено је да је РФЗО у партијама бр. 4 и 5 набављао glatiramer acetat јачине 40мг, при чему је напоменуто да је за партију бр. 4 понуђач у обавези да понуди лек glatiramer acetat за осигурана лица која у својој терапији користе лек Сорахоне, те да је за партију бр. 5 у обавези да понуди тај лек за лица која користе лек Remurel.

⁷ http://javnenabavke.rfzo.rs/download/2018/cjn/404-1-110_18-58%20Konkursna%20dokumentacija.pdf

⁸ http://javnenabavke.rfzo.rs/download/2018/cjn/404-1-110_18-58%20Odluka%20o%20zakljucenju%20OS.pdf

⁹ http://javnenabavke.rfzo.rs/download/2018/cjn/404-1-110_18-58%20Odluka%20o%20zaklj.%20OS%20za%20partiju%205.pdf

¹⁰ <https://www.javnenabavke.rfzo.rs/download/2020/cjn2020/404-1-110-19-97-Konkursna%20dokumentacija.pdf> и <https://www.javnenabavke.rfzo.rs/download/2020/cjn2020/404-1-110-19-97-97%20Prilog%20B%20konkursne%20dokumentacije%20-Tehnicka%20specifikacija...pdf>

¹¹ <https://www.javnenabavke.rfzo.rs/download/2020/cjn2020/404-1-110-19-97-Odluka%20o%20zakljucenju%20okvirog%20sporazuma1.pdf>

¹² Јавно доступно на Порталу јавних набавки: <https://jnportal.ujn.gov.rs/>

Увидом у Одлуку РФЗО о закључењу оквирног споразума у јавној набавци лекова за лечење мултипле склерозе редни број ЈН 404-1-110/21-5, 08/2 број: 404-1-3/21-27 од 07.06.2021. године¹³ утврђено је да је за партију бр. 4 понуду дало друштво ADOC, при чему је понуђен лек Сорахоне, а за партију бр. 5 су понуде са леком Remurel дала друштва Phoenix Pharma, Sopharma Trading и Фармалогист који је дао најбољу понуду.

Увидом у јавно доступне податке из евиденције АЛИМС-а¹⁴, утврђено је да лекови генеричког назива (INN) glatiramer acetat спадају у АТЦ 5 класу L03AX13, и да су регистровани лекови Сорахоне и Remurel. У евиденцији постоји пет регистрованих верзија лека Сорахоне, а разлике се огледају у јачини, паковању и произвођачу. Три верзије лека Сорахоне су јачине 20мг/мл у паковању од 28x1мл (производе их NORTON HEALTHCARE LIMITED T/A IVAX PHARMACEUTICALS UK – Велика Британија, TEVA PHARMACEUTICAL INDUSTRIES LTD. – Израел и TEVA PHARMACEUTICALS EUROPE B.V. – Холандија), а 2 су јачине 40мг/мл у паковању од 12x1мл (производе их TEVA PHARMACEUTICALS EUROPE B.V. – Холандија и NORTON HEALTHCARE LIMITED T/A IVAX PHARMACEUTICALS UK – Велика Британија). У вези лека Remurel постоје две регистроване верзије, и то само у паковању од 12x1мл јачине 40 мг/мл. Оба лека су у облику раствора за инјекцију у напуњеном инјекционом шприцу. Носилац дозволе за све верзије лека Сорахоне је Actavis (без обзира на произвођача), а носилац дозволе за све верзије лек Remurel је Zentiva pharma доо Београд.

Увидом у Actavis-ов Позив за подношење понуда за Уговарање дистрибуције одређених група Actavis (Teva) производа, заведен под бр. 359 од 20.04.2021. године, утврђено је да је исти упућен друштвима Phoenix Pharma, Фармалогист, Вега, ADOC и Sopharma Trading, те да је у њему наведено да Actavis објављује позив свим веледрогеријама са којима има закључене Уговоре о продаји за 2021. годину, за избор веледрогерија за уговарање дистрибуције његових производа у сегменту јавних набавки, и то за производе сортиране у четири групе. Група бр. 3 обухвата лек Сорахоне напуњен инј. шприц 20мг/мл 28x1мл и напуњен инј. шприц 12x40мг, са знаком да је очекивани период ексклузивне дистрибуције 01.06.2021. – 31.05.2023. године.

У предметном позиву је истакнуто да је један од основних услова разматрања понуда преузимање обавезе од стране веледрогерије да не конкурише Actavis-у на тржишту Републике Србије у смислу дистрибуције конкурентских производа других произвођача у поступцима јавних набавки у којима веледрогерија учествује са производима Actavis-а, у периоду важења уговора. Као основни и примерени критеријум избора за све групе производа наведен је понуђени комерцијални услов – рабат за дистрибуцију по тендерима, који треба да се даје за целу групу производа, и примењиваће се на цену из понуде коју Actavis даје за сваки од производа за сваку конкретну расписану јавну набавку. Предност ће имати понуђач са најнижим понуђеним рабатом. Као резервни критеријум наведен је рок измирења обавеза. Рок за доставу понуда био је 27.04.2021. године у 12 часова, а наведено је и да ће Actavis извести учеснике о исходу тендера.

Из Actavis-ове Одлуке о избору најповољније понуде, заведене под бр. 417 од 29.04.2021. године утврђено је да је у присуству представника понуђача Phoenix Pharma, Sopharma Trading и Adoc завршено отварање 3 понуде за све 4 групе лекова, да се једино ADOC обавезао на испуњење

---

¹³ Исто.

¹⁴ Претрага доступна на интернет страни АЛИМС-а: <https://www.alims.gov.rs/ciril/lekovi/pretrazivanje-humanih-lekova/>

основног услова – неконкурисања Actavis-у, те да је Adoc изабран за најбољег понуђача за све 4 групе лекова.

Оцена споразума

Након анализе правне природе Првог нацрта уговора и обавеза уговорних страна, као и других околности од значаја за оцену да ли према садржини споразум представља рестриктивни споразум из члана 10. Закона, утврђено је да се ради о вертикалном споразуму који садржи клаузуле ексклузивне дистрибуције, ексклузивне куповине и ексклузивне продаје, те клаузулу забране конкуренције, које у смислу Уредбе предметни Први нацрт уговора чине вертикалним рестриктивним споразумом.

Оцена релевантног тржишта

Комисија је у Првом Обавештењу истакла да је примерено утврдити релевантно тржиште производа као тржиште дистрибуције лека Сорахоне у сврху учешћа на јавним набавкама, на територији Републике Србије. У вези са тако дефинисаним тржиштем, оцењено је да уделе на тржишту треба посматрати кроз призму чињенице да је Actavis носилац дозволе за лек, и да без његовог одобрења не може да се учествује на јавним набавкама, због чега има удео од 100%.

У Првом Обавештењу је наведено да је Комисија приликом утврђивања релевантног тржишта посебно имала у виду чињеницу да се Првим нацртом уговора регулишу међусобна права и обавезе Подносилаца захтева искључиво везано за јавне набавке лека Сорахоне (промет лека ван јавних набавки није предмет Првог нацрта уговора) у свим верзијама регистрованим у Републици Србији, као и њихове наводе који се односе на промет овог лека. Комисија је утврдила да је промет лека Сорахоне на јавним набавкама, у поређењу са укупним прометом, износио као у табели бр. 5.

Табела бр. 5.

	ПРОМЕТ ПО КОЛИЧИНИ			ПРОМЕТ ПО ВРЕДНОСТИ		
	2019	2020	2021 (јан-сеп)	2019	2020	2021 (јан-сеп)
Јавне набавке	90%	92%	96%	80%	79%	92%
Остало	15-10/%	15-10/%	10-5/%	120-30/%	120-30/%	15-10/%

Лек glatiramer acetat се у посматраном периоду набављао доминантно у оквиру јавних набавки, и то кроз централизоване јавне набавке, тако што се у две партије набавља у паковању са јачином 40мг, при чему се посредно или непосредно наглашава да се једна партија односи на лек Сорахоне, а друга на лек Remurel. Једини изузетак представља партија бр. 5 на јавној набавци РФЗО бр. ЈН 404-1-110/18-58, када је било могуће понудити оба лека, при чему је на истој јавној набавци у оквиру партије бр. 4 могао да се набави само Сорахоне.

Другим речима, јавне набавке се расписују по партијама и то тако да је у оквиру конкретне партије могуће понудити само лек Сорахоне.

Комисија је прихватила предлог Подносилаца захтева да је приликом одређивања релевантног тржишта адекватно посматрати предмет јавних набавки РФЗО, узевши при том у обзир да за

потребе војних осигураника набавке врши ФСОВО. Међутим, Комисија није могла да прихвати предлог Подносилаца захтева да се као релевантно тржиште производа дефинише тржиште дистрибуције лекова у АТЦ 3 класи L03A, нашавши га непримерено широким. Наиме, иако је уобичајено да се, када је реч о фармацеутским производима, као релевантно тржиште узима АТЦ 3 класа у коју спада конкретан лек, оцењено је да је у конкретном случају потребно применити другу врсту критеријума. Лек Сорахоне спада у АТЦ 3 класу L03A, међутим, због начина на који се расписују и спроводе јавне набавке лека Сорахоне, а нарочито узевши у обзир одредбе предметног рестриктивног споразума и чињеницу да се највећи промет овог лека оствари на јавним набавкама, Комисија налази да је потребно релевантно тржиште производа дефинисати значајно уже, имајући у виду да су једини лекови регистровани у оквиру АТЦ 5 класе L03AX13 (glatiramer acetat) - лекови Сорахоне и Remurel, који су у појединим партијама посматраних јавних набавки понуђени као супститути. Даље, Комисија је имала у виду и чињеницу да се у већини посматраних јавних набавки непосредно или посредно тражио лек Сорахоне, у ком случају Сорахоне и Remurel нису међусобно заменљиви, те је релевантно тржиште производа потребно посматрати уже чак и од АТЦ 5 класе, односно као конкретан лек - Сорахоне.

Како је оцењено да због укупне висине тржишних удела нема места примени института споразума мањег значаја из члана 14. Закона, као ни примени „блок изузећа“ у смислу члана 13. Закона, Комисија је у складу са чланом 12. Закона ценила испуњеност услова из члана 11. Закона ради евентуалног одобрења изузећа од забране.

Оцена испуњености услова за изузеће рестриктивног споразума – Првог нацрта уговора од забране

Комисија је на основу релевантне документације, као и на основу навода Подносилаца захтева, утврдила да рестриктивни споразум – Први нацрт уговора може у целости да искључи конкуренцију на релевантном тржишту. Наиме, услови из Првог нацрта уговора су тако постављени да Actavis, због постојања ексклузиве, не може да понуди лек Сорахоне другој веледрогерији која жели да учествује на јавној набавци, а не постоји могућност ни да се друга веледрогерија евентуално обрати ADOC-у са захтевом за лек Сорахоне ради учешћа на јавној набавци, уз добијање овлашћења за учешће (изјаве ауторизације) од Actavis-а. Ово из разлога што ADOC понуду цене производа добија од Actavis-а пре истека рока за подношење понуда, али посебан уговор о продаји (којим се прецизирају конкретни производи и оквирне количине које су предмет уговора, те утврђује вредност уговора) закључује тек након окончања поступка јавне набавке. То значи да ADOC нема основ стицања лека Сорахоне пре него што добије јавну набавку, па самим тим не може тај лек да понуди другим веледрогеријама пре него што истекне рок за подношење понуда. У свом изјашњењу Подносиоци захтева су, на питање Комисије, изричито навели да ће одредбе споразума онемогућавати друге велепродавце лекова да учествују на јавним набавкама лека Сорахоне. Стога је Комисија оценила да у складу са предметним рестриктивним споразумом једино Adoc може да учествује на јавној набавци лека Сорахоне током периода важења споразума, а други дистрибутери немају могућност да лек набаве од ADOC-а и да дају конкурентну понуду у надметању које се односи на цело релевантно тржиште.

Комисија је посебно имала у виду начин на који се формулишу услови из јавних набавки. Нису прихваћени наводи Подносилаца захтева да су јавне набавке конципиране тако да се увек или готово увек Сорахоне и његови супститути (најчешће Remurel) набављају као паралеле у оквиру

исте партије. Ово из разлога што је утврђено да су у јавним набавкама ФСОВО бр. 37-18, РФЗО бр. 404-1-110/19-97 и 404-1-110/21-5 постојале засебне партије на којим је набављан лек истог генеричког назива (INN) у истој јачини (glatiramer acetat јачине 40мг), али су наручиоци посредно или непосредно нагласили да се једна партија односи на лек Сорахоне, а друга на лек Remurel. Таква наглашавања су била довољно јасна веледрогеријама – понуђачима, тако да је за једну партију нуђен само лек Сорахоне, а за другу само лек Remurel.

Једини изузетак је утврђен у јавној набавци РФЗО бр. 404-1-110/18-58. Наиме, на овој јавној набавци су такође постојале засебне партије бр. 4 и 5, на којим је набављан лек истог генеричког назива (INN) у истој јачини (glatiramer acetat јачине 40мг), али према конкурсној документацији, за партију бр. 4 је било могуће понудити само лек заштићеног назива на који су постојећи пацијенти укључени у терапију, а понуђачи су нудили само лек Сорахоне. За партију бр. 5, која није имала посебно прописан услов у конкурсној документацији, нуђени су и лек Сорахоне и лек Remurel, из чега следи да је једино и изузетно за ту партију у оквиру једне јавне набавке постојала *inter-brand* конкуренција на коју се позивају Подносиоци захтева.

Наведено значи да је *intra-brand* конкуренција на утврђеном релевантном тржишту применом Првог нацрта уговора у потпуности искључена. Како би у условима изостанка *inter-brand* конкуренције постојала тржишна утакмица, неопходно је да постоји *intra-brand* конкуренција, а која би се предметним споразумом у целости онемогућила. Узевши у обзир одредбе Првог нацрта уговора, Комисија је истакла налаз да није предвиђена могућност да други дистрибутери нуде лек Сорахоне путем јавних набавки чак ни када АДОС не искаже интересовање за учешће.

Даље, Комисија није прихватила наводе Подносилаца захтева да споразум не може имати директног утицаја на цену производа, јер онемогућавање конкуренције међу понуђачима на јавној набавци директно утиче на непостојање ценовног надметања за конкретну партију, при чему се у конкретном случају ради о специфичном тржишту које је предмет регулације на више нивоа, укључујући и цене¹⁵.

---

¹⁵ Производња и промет лекова, као и надзор над функционисањем овог тржишта, детаљно уређени Законом о лековима и медицинским средствима („Службени гласник РС“, 30/2010 и 107/12 – у даљем тексту: Закон о лековима) и одговарајућим подзаконским актима. Ценовна конкуренција, у основном облику, ограничена је утврђивањем највише велепродајне цене, као и марже на одређеном нивоу трговања. На нивоу трговине на велико, која је од значаја за предметни поступак, трошкови промета су утврђени у фиксном проценту од 6% (члан 18. Уредбе о критеријумима за формирање цена лекова за употребу у хуманој медицини чији је режим издавања на рецепт - „Сл. гласник РС“, бр.86/2015 и 8/2016). Влада утврђује највише цене лекова на нивоу трговине на велико, у складу са Одлуком о највишим ценама лекова, за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт. Осим тога, за лекове који се прибављају на терет средстава РФЗО важи додатно ограничење, тако што РФЗО утврђује највише цене, које понуђачи могу понудити у поступцима јавних набавки. Марже у малопродаји су максимизирани на 12% за лекове који се налазе на листи РФЗО, а за лекове који се не налазе на листи РФЗО максималне марже су одређене сходно номиналном износу велепродајне цене.

Промет лекова ограничен је неопходношћу регистрације лека пред АЛИМС-ом, а рок за регистрацију, у складу са позитивним прописима, износи 180, односно 240 дана. Процедура регистрације и стављања на Листу лекова, који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, је унапред позната и транспарентна, тако да је омогућен несметан улазак на тржиште, односно омогућен је развој тржишта, увођењем нових лекова од стране постојећих и/или будућих конкурената. Са друге стране, на основу члана 120. Закона о лековима, правно лице може учествовати у велепродаји фармацеутских производа уколико има дозволу надлежног министарства, тј. ако испуњава одређене критеријуме у вези са запошљавањем професионалног особља, поседовањем одговарајућих просторија и сл.

При томе, Комисија је констатовала да је све до спровођења интерног тендера Actavis-a, у посматраном временском периоду од 2018. године, постојало ефикасно надметање веледрогерија на јавним набавкама лека Сорахоне, услед чега су као најповољније понуде биране понуде различитих веледрогерија/понуђача, као и да још увек постоји ефикасно надметање на јавним набавкама лека Remurel који има исти INN. Иако Actavis и ADOC још увек званично нису закључили Први нацрт уговора, након спроведеног интерног тендера од стране Actavis-a изостали су захтеви других веледрогерија за издавање дозволе за потребе понуде на јавној набавци РФЗО-а у 2021. години, укључујући ту и оне веледрогерије које су раније тражили дозволе и учествовале на јавним набавкама. Комисија налази да друге веледрогерије нису морале да знају да уговор по предметном интерном тендеру Actavis-a још увек није закључен са ADOC-ом као изабраним најбољим понуђачем, нарочито јер је тим друштвима упућена информација да је очекивани период ексклузивне дистрибуције 01.06.2021.-31.05.2023. године.

Наводе Подносилаца захтева да је забрана конкурисања неопходна да би се очували пословно осетљиви подаци везани за цене Actavis-a, Комисија није могла да прихвати. Уобичајена је пословна пракса да се осетљиви пословни подаци штите неком нерестриктивном или мање рестриктивном мером, нпр. уговорном одредбом о поверљивости података. Таква одредба је чак и предвиђена у Првом нацрту уговора, али нису предвиђене нпр. уговорне казне за случај непоштовања те одредбе. Евентуална одговорност дистрибутера за штету која настане од одавања структуре цене Actavis-a, као пословно осетљивог података, може бити предмет грађанског судског поступка, који је довољан и законом предвиђен механизам за заштиту пословних интереса Actavisa, због чега нису прихваћени наводи Подносилаца захтева да се тим путем не може брзо и ефикасно отклонити штета начињена дисеминацијом поверљивих информација. На крају, ни забрана конкуренције не гарантује брз и ефикасан начин отклањања штете у случају откривања података о цени. Наиме, у случају непоштовања забране конкурисања, накнада штете коју је претрпео Actavis-a је подједнако брза и ефикасна у грађанском судском поступку као и у случају настанка штете због непоштовања уговорене забране одавања пословно осетљивих података.

Оцењено је да увођење озбиљне рестриктивности не може да буде само по себи оправдано постојањем или могућим постојањем неодређеног и евентуалног ризика да ће доћи до дисеминације пословно осетљивих података, при чему Подносиоци захтева нису у довољној мери аргументовали оправданост забране конкурисања као јединог могућег начина обезбеђења заштите података.

У вези са подстицањем техничког или економског напретка, Комисија је оценила да Подносиоци захтева нису у довољној мери појаснили и образложили зашто ће избором једног ексклузивног дистрибутера доћи до рационализације трошкова, успостављања надзора у поступку безбедне и ефикасне успоруке лека, унапређења стандарда за дистрибуцију, бољег спровођења контроле,

---

Произвођачи су слободни да одаберу своје дистрибутере, под условом да дистрибутер има валидну лиценцу за велепродају фармацеутских производа, а произвођачи су истовремено слободни и да одаберу носиоца дозволе за лек при чему Комисија у претходној пракси није посебно разматрала карактер односа између произвођача и носиоца дозволе за лек када се ова два ентитета не сматрају повезаним лицима.

надзора и анализе тржишта. Наиме, Комисија је закључила да сви пословни партнери Actavis-a којим је упућен позив за подношење понуда на интерном тендеру (Phoenix Pharma, Фармалогист, Вега, ADOC и Sopharma Trading) испуњавају све критеријуме неопходне за пословање са Actavis-ом, јер се ради о друштвима са којима Actavis има закључене годишње уговоре о продаји. При томе, од наведених пословних партнера Actavis-a, ADOC има најмањи удео у укупном промету лекова Actavis-a. Јавне набавке лека Сорахоне су, у анализираном периоду од 2018. године, спровођене једном годишње (или два пута ако лек Сорахоне набавља засебно и ФСОВО), а дозволу за учешће је сваки пут до спровођења интерног тендера Actavis-a, тражило више веледрогерија са којима Actavis сарађује у промету других лекова. Фармалогист и Phoenix Pharma су, при том, у прошлости успевали да на јавним набавкама дају најбољу понуду. На Actavis-овом интерном тендеру обавезан услов је био обавезивање дистрибутера на забрану конкурисања, а главни критеријум за избор дистрибутера је био најнижи тражени рабат. Наводи да је ADOC одабран за ексклузивног дистрибутера због појединачних својстава овог учесника на тржишту, посебно набројаних у Захтеву, стога нису прихваћени, при чему је из одлуке Actavis-a о избору најповољније понуде на интерном тендеру видљиво да је до избора ADOC-a дошло јер је био једини понуђач који је пристао на забрану конкурисања. Стога Комисија закључује да је Actavis-ов главни критеријум, због ког жели да успостави ексклузивну дистрибуцију, заправо обезбеђивање да његов дистрибутер не дистрибуира конкурентске производе леку Сорахоне.

У Првом Обавештењу је наглашено да је Комисија, приликом оцене испуњености услова из члана 11. Закона, нарочито имала у виду да предвиђени аранжман из Првог нацрта споразума доводи до потпуног елиминисања *intra-brand* конкуренције у оним партијама на јавним набавкама на којима се тражи само лек Сорахоне, а на којима је у претходном периоду постојала конкуренција. Стога је истакнуто и изузетно високо учешће промета овог лека на јавним набавкама у односу на укупну продају у Републици Србији, при чему то учешће расте, и у 2021. години је износило 96% по количини, односно 92% по вредности.

ДРУГИ НАЦРТ УГОВОРА ДОСТАВЉЕН 01.02.2022. ГОДИНЕ

Подносиоци захтева су се изјаснили на Прво Обавештење поднеском бр. 4/0-02-119/2022-2 од 01.02.2022. године, у ком је наведено да су уважени одређени аргументи Комисије истакнути у Првом Обавештењу, због чега је Комисији достављен измењен нацрт споразума (у даљем тексту: Други нацрт уговора), који:

- предвиђа дистрибуцију уговорних производа од стране ADOC-a у свим продајним каналима (а не само у поступцима јавних набавки), при чему ADOC није ексклузивни већ „примарни“ дистрибутер, а Actavis задржава право да пласира и продаје производе;
- ствара услове да ADOC може остварити сарадњу са другим дистрибутерима у вези са нуђењем лека у поступцима јавних набавки;
- садржи само клаузулу ексклузивне куповине;
- не обухвата забрану конкурисања;
- има предвиђен дужи период важења (три године).

Прегледом наведеног поднеска Комисија је утврдила да је њиме Комисији достављен нови текст рестриктивног споразума који се у битном делу разликује у односу на текст рестриктивног споразума у односу на који је поднет Захтев. Како Захтев није кореспондирао Другом нацрту

уговора, Подносиоцима захтева је упућено обавештење бр. 4/0-02-119/2022-4 од 09.02.2022. године, у смислу члана 59. ЗОУП-а, да је потребно да уреде Захтев у односу на достављени Други нацрт уговора, а имајући у виду Уредбу о садржини захтева за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране. Поред наведеног, Подносиоцима захтева је скренута пажња да је у циљу правилне оцене Комисије, потребно да у уређеном Захтеву доставе додатне информације и податке које је Комисија истакла у једанаест посебних детаљно наведених тачки.

ТРЕЋИ НАЦРТ УГОВОРА ДОСТАВЉЕН 09.03.2022. ГОДИНЕ

Подносиоци захтева су Комисији упутили поднесак бр. 4/0-02-119/2022-05 од 09.03.2022. године, којим није уређен Захтев на описани начин, већ је истакнуто да се поново доставља нови нацрт споразума (у даљем тексту: Трећи нацрт уговора). Наведено је да се додатне измене споразума, у односу на Други нацрт уговора, огледају у:

- предвиђању цена и рабата, као и других елемената сарадње Подносилаца захтева, а што омогућава да се не закључују накнадни појединачни уговори о продаји за сваки поступак јавне набавке, као и дистрибуцију другим продајним каналима;
- конкретизовању свих елемената сарадње чиме се онемогућава неизвесност у погледу тога да ли ће други дистрибутери моћи да добију благовремену понуду од ADOC-а;
- смањењу предмета уговора – предвиђа се само једна од раније предвиђане две дозе лека Сораконе.

Подносиоци захтева су доставили и наводе у вези са информацијама и подацима које је Комисија тражила у претходно поменутих једанаест посебних детаљно наведених тачки, а који су прилагођени Трећем нацрту уговора¹⁶.

Како је Комисији поново достављен нови, трећи текст рестриктивног споразума, на који се не односи текст Захтева, Подносиоцима захтева је упућено обавештење бр. 4/0-02-119/2022-6 од 17.03.2022. године, у смислу члана 59. ЗОУП-а, да је потребно да уреде Захтев у односу на достављени Трећи нацрт уговора, а имајући у виду Уредбу о садржини захтева за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране.

Поднеском бр. 4/0-02-119/2022-8 од 11.04.2022. године, Подносиоци захтева су доставили уређени текст Захтева (у даљем тексту: Уређени Захтев), којим је тражено појединачно изузеће Трећег нацрта уговора у смислу члана 12. Закона, и то на период од три године од дана потписивања споразума.

Наводи Подносилаца захтева из Уређеног Захтева у вези са природом предметом и циљем споразума

Подносиоци захтева су у Уређеном Захтеву навели да су изменили споразум како би га учинили мање рестриктивним и како би у највећој мери ублажили било какве ефекте на конкуренцију на тржишту. Истакнуто је да споразум више не подразумева забрану конкурисања и ексклузивну дистрибуцију, већ да ће ADOC бити „примарни“ дистрибутер лека Сораконе. Наведено је да

¹⁶ Комисија је тражила да се информације и подаци доставе у односу на Други нацрт уговора, не знајући да ће Подносиоци захтева поново изменити текст нацрта уговора.

Actavis задржава право да лек продаје и пласира било у поступцима јавних набавки, било малопродајним каналима, ако закључи да је такво поступање оправдано економским или другим разлозима. Истакнуто је да елиминисање забране конкурисања омогућава ADOC-у да дистрибуира и супститује лека Сорахоне, односно друге фармацеутске производе конкурентне леку Сорахоне, чиме се даље омогућава *inter-brand* конкуренција.

Наведено је да је предмет споразума регулисање међусобних права и обавеза између Actavis-а и ADOC-а по основу продаје и дистрибуције лека Сорахоне у свим каналима продаје на територији Републике Србије. Actavis ће обезбедити редовну испоруку веледрогеријама које имају тренутно важеће уговоре о дистрибуцији лека Сорахоне у поступцима јавних набавки који су већ спроведени, све до истека периода важења уговора везано за те јавне набавке. Наведено је и да Actavis задржава право да Сорахоне продаје и пласира директно купцима ако закључи да је такво поступање оправдано економским или другим пословним разлозима.

Циљ споразума је именовање примарног дистрибутера за дистрибуцију Сорахоне-а, и то у свим каналима продаје на територији Републике Србије.

Истакнуто је да је ADOC овлашћен да Сорахоне нуди другим дистрибутерима за потребе продаје и дистрибуције у свим каналима продаје на начин и под условима које самостално одреди. ADOC је овлашћен да дистрибуира супститује лека Сорахоне, односно друге фармацеутске производе конкурентне њему, у складу са својом пословном политиком и пословним интересима.

Појашњено је да за разлику од претходних верзија споразума, Трећи нацрт уговора за предмет има само Сорахоне у дози 12x1ml (40mg/ml), јер за дозу 28x1 (20mg/ml) истиче дозвола за лек, а донета је одлука да се поменута дозвола не обнавља.

Наводи Подносилаца захтева из Уређеног Захтева у вези са релевантним тржиштем

Подносиоци захтева су истакли да је због измене нацрта споразума дефиниција релевантног тржишта коју је Комисија истакла у Првом Обавештењу превише уска, и предложено је да се у светлу нових околности релевантно тржиште дефинише као што је у Захтеву иницијално предложено - АТЦЗ класа лекова, или АТЦ4 класа лекова ако Комисија сматра да је АТЦЗ класа преширока.

Наводи Подносилаца захтева из Уређеног Захтева о економским користима које су директна последица споразума

Наведено је да је Actavis, на основу пословне праксе и спроведеног интерног конкурса за избор веледрогерија за уговарање дистрибуције, оценио да је ADOC најадекватнији партнер у дистрибуцији лека Сорахоне из разлога што ADOC врши дистрибуцију на целој територији Републике Србије, има брз и ефикасан приступ свакој здравственој установи, сертификате SRPS ISO 9001:2015, 14001:2015 и 45001:2018, као и значајно искуство у дистрибуцији болничких лекова и лекова са посебним режимом чувања и издавања. Описано је да се тиме смањују шансе да дође до оштећења фармацеутског производа, односно до наступања инцидента у дистрибутерском ланцу, да се рационализују трошкови пословања и дистрибуције, те да ће бити успостављен надзор у поступку безбедне и ефикасне испоруке лека. Додато је да би спровођење

боље контроле, надзора и аналитике дугорочних трендова развоја и потреба локалних тржишта, које би ADOC спроводио за Actavis, допринело ефикаснијем формулисању пословних одлука произвођача лека које би одговарале потребама тржишта, што би резултирало економским напретком на ширем плану.

Наводи Подносилаца захтева из Уређеног Захтева о ефектима споразума на потрошаче

Подносиоци захтева су навели да споразум због регулаторног оквира не може имати директног утицаја на цену производа. Додато је да ће споразум допринети очувању квалитета производа, доступности лека и подизању информисаности о карактеристикама лека и одговарајућој терапији. Описано је да су предности споразума боља специјализација, смањење трошкова, већа ефикасност и продуктивност, и да наведено доводи до повећања квалитета понуде и тиме доприноси даљем развоју конкуренције на релевантном тржишту и омогућава шири и квалитетан избор крајњим потрошачима.

Наводи Подносилаца захтева из Уређеног Захтева о неопходности ограничавајућег дејства споразума, односно сваког појединачног ограничења из споразума

Подносиоци захтева су истакли да ограничавајуће дејство споразума у виду забране конкурисања више не постоји, као ни ограничење у погледу ексклузивне дистрибуције. Истакнуто је да су Подносиоци захтева пажљиво размотрили закључке Комисије садржане у Првом Обавештењу, те да су уважили одређене аргументе које је Комисија истакла и донели одлуку да измене нацрт споразума у складу са њима. Појашњено је да су једина преостала ограничења конкуренције елементи ексклузивне куповине и избор ADOC-а за примарног дистрибутера производа, те да та ограничења не могу да доведу до било каквог значајног ограничења конкуренције на тржишту. Истакнуто је да су та ограничења установљена како би се рационализовали трошкови пословања и дистрибуције, те како би се успоставио надзор у поступку безбедне и ефикасне испоруке лека. Појашњено је да се очекује унапређење техничких и инфраструктурних стандарда за дистрибуцију, укључујући захтеве произвођача који се односе на возни парк, складиштење и ИТ структуру. Додато је да би спровођење боље контроле, надзора и аналитике дугорочних трендова развоја и потреба локалних тржишта, које би ADOC спроводио за Actavis, допринело ефикаснијем формулисању пословних одлука произвођача лека које би одговарале потребама тржишта.

Наводи Подносилаца захтева из Уређеног Захтева о степену ограничења конкуренције на релевантном тржишту услед постојања споразума

Наведено је да постојање споразума не утиче на значајно ограничење конкуренције на релевантном тржишту јер се не предвиђају ексклузивна дистрибуција и забрана конкурисања. Истакнуто је да споразум не представља додатно ограничење уласку на тржиште било ком потенцијалном конкуренту који се бави производњом и/или дистрибуцијом фармацеутских производа, будући да је улазак на тржиште слободан и једноставан и да је процес добијања дозволе за нове лекове јасно предвиђен Законом о лековима и медицинским средствима. Наглашено је да треба имати у виду да је тржиште дистрибуције фармацеутских производа веома регулисано и под сталним надзором државних органа. Подносиоци захтева су закључили да

услед наведеног свако нарушавање конкуренције на овом тржишту може бити лако примећено и исправљено.

ДРУГО ОБАВЕШТЕЊЕ КОМИСИЈЕ О ЧИЊЕНИЦАМА КОЈЕ СУ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ПОСТУПАЊЕ ПО ЗАХТЕВУ ЗА ПОЈЕДИНАЧНО ИЗУЗЕЊЕ

Комисија је Подносицима захтева, у смислу члана 11. став 1. ЗОУП-а, упутила Обавештење о чињеницама које су од значаја за поступање по Уређеном Захтеву, на којима ће Комисија засновати одлуку бр. 4/0-02-119/2022-9 од 20.05.2022. године (у даљем тексту: Друго Обавештење), у ком су Подносиоци захтева, поред свега претходно изнетог, обавештени и о анализи Трећег нацрта уговора и прелиминарної оцени испуњености услова за изузеће¹⁷, а како следи.

Одредбе Трећег нацрта уговора које су од значаја за одлучивање по Уређеном Захтеву

Одредбом члана 1. Трећег нацрта уговора предвиђено је да ће Actavis продавати производе из прилога 1. уговора ADOC-у за потребе дистрибуције у свим каналима продаје на територији Републике Србије, при чему Actavis задржава право да те производе продаје и пласира директно купцима ако закључи да је такво поступање оправдано економским или другим пословним разлозима. ADOC се обавезује да ће уговорне производе куповати искључиво од Actavis-а, и има право да производе продаје на начин и под условима које самостално одреди, с тим што ако му се други дистрибутер обрати са жељом да дистрибуира производе, том дистрибутеру мора дати понуду у року од три радна дана од дана пријема захтева за понуду. У случају да ADOC са другим дистрибутером постигне споразум у погледу дистрибуције производа, дужан је да о томе без одлагања обавести Actavis који у року од два радна дана издаје ауторизацију за учешће на јавној набавци.

Прилогом 1. Трећег нацрта уговора предвиђено је да се под производом сматра Сораконе, раствор за инјекцију у напуњеном инјекционом шприцу, 12x1ml (40mg/ml). У прилогу су наведени и велепродајна цена и проценат рабата.

Чланом 2. Трећег нацрта уговора предвиђен је период важења од три године, при чему уговор ступа на снагу даном потписивања што следи након доношења позитивног решења Комисије у погледу појединачног изузећа.

Чланом 4. Трећег нацрта уговора предвиђено је да ADOC обавештава Actavis о расписивању јавне набавке и о својој заинтересованости да дистрибуира производе на јавној набавци, односно о заинтересованости да дистрибуира производе другим каналима продаје, а у сваком случају о оквирним количинама производа.

Чланом 13. Трећег нацрта уговора регулишу се услови раскида уговора, при чему се, између осталог, као основ за раскид уговора у било које време наводи случај неликвидности ADOC-а, „и то, уколико је његов рачун у блокади независно од броја дана блокаде“.

---

¹⁷ У Другом Обавештењу је истакнуто да оно не прејудуцира одлуку Савета Комисије.

Оцена рестриктивног споразума

Након анализе правне природе Трећег нацрта уговора и обавеза уговорних страна, као и других околности од значаја за оцену да ли према садржини споразум представља рестриктивни споразум из члана 10. Закона, утврђено је да се ради о вертикалном споразуму који садржи клаузуле *de facto* ексклузивне дистрибуције и ексклузивне куповине, те да су Подносиоци захтева у Трећем нацрту уговора одустали од клаузуле забране конкурисања.

Комисија није прихватила наводе Подносилаца захтева да одредбе Трећег нацрта уговора не подразумевају ексклузивну дистрибуцију. Иако се предметним споразумом другачије формулишу одредбе које се односе на права АДОС-а у вези са дистрибуцијом производа, и иако се предвиђа могућност Actavis-а да самостално пласира производе, Комисија је посебно ценила и појашњења Подносилаца захтева дата у вези са Трећим нацртом уговора да ће Actavis, ако му се било који други дистрибутер обрати са захтевом за понуду за потребе учешћа на јавној набавци, упутити тог дистрибутера да понуду тражи од АДОС-а.

Даље, истакнуто је да ће Actavis директно продавати производе купцима у ситуацијама попут поремећаја у испоруци производа Actavis-а који су предмет јавне набавке, при чему је неопходно обезбедити уредно снабдевање тржишта поменути производима. Подносиоци захтева су истакли да постоји „оправдан интерес уговорних страна из споразума и ширег тржишта да Actavis директно пласира своје производа у случају да нпр. рачуни АДОС-а буду блокирани током спровођења поступка јавне набавке, чиме АДОС бива елиминисан као понуђач, а пацијенти који користе предметне лекове бивају угрожени. Такође, и у (теоријском) случају да АДОС није заинтересован за дистрибуцију производа који су предмет споразума може се применити ова одредба.“

У свим ситуацијама које су Подносиоци захтева описали, истиче се немогућност или незаинтересованост АДОС-а да врши дистрибуцију производа. Другим речима, Actavis налази да је оправдано да производе пласира на тржиште без АДОС-а ако АДОС као дистрибутер не може или неће да врши дистрибуцију.

Комисија је нашла да наведено не представља сметњу да се уговорена дистрибуција посматра као *de facto* ексклузивна дистрибуција, нарочито у условима регулисаног и специфичног тржишта. Закључено је да Трећи нацрт уговора и даље подразумева дистрибуцију од стране АДОС-а као јединог дистрибутера, с тим да ће Actavis само у изузетним случајевима пласирати лек Сораконе на тржиште мимо АДОС-а као дистрибутера, и то у случајевима у којима АДОС не може или неће да дистрибуира тај лек. Комисија је истакла и да је наведено да је блокада рачуна АДОС-а једна од ситуација у којима Actavis има намеру да лек не пласира преко АДОС-а, при чему је та ситуација у Трећем нацрту уговора експлицитно предвиђена као основ за раскид уговорног односа у било ком тренутку, односно без отказног рока. Комисија је имала у виду и чињеницу да се и у Уређеном Захтеву наводи да уговорена дистрибуција представља ограничавајући елемент.

Оцена релевантног тржишта

Одредбом члана 6. Закона прописано је да је релевантно тржиште оно тржиште које обухвата релевантно тржиште производа на релевантном географском тржишту. Релевантно тржиште

производа представља скуп робе, односно услуга које потрошачи и други корисници сматрају заменљивим у погледу њиховог својства, уобичајене намене и цене. Релевантно географско тржиште представља територију на којој учесници на тржишту учествују у понуди или потражњи и на којој постоје исти или слични услови конкуренције, а који се битно разликују од услова конкуренције на суседним територијама.

Одредбом члана 2. став 2. Уредбе о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Сл. гласник РС“ бр. 89/2009) прописано је да ако роба/услуга нема замену, релевантно тржиште производа чини та роба, односно услуга.

Одредбом члана 6. став 2. о критеријумима за одређивање релевантног тржишта прописано је да шире релевантно тржиште може да се одреди тако да обухвата два или више релевантних тржишта производа, ако роба или услуге које припадају различитим тржиштима имају заједнички супститут.

Лек Сораконе спада у АТЦ 3 класу L03A, а АТЦ 3 класа лекова представља најчешће одређено релевантно тржиште лекова у поступцима у којим Комисија одобрава појединачна изузећа рестриктивних споразума од забране. Пракса Комисије у сваком појединачном случају заснована је на анализи свих специфичности везаних за лекове који представљају предмет споразума, све у складу са чланом 6. Закона и чланом 2. став 2. Уредбе о критеријумима за утврђивање релевантног тржишта. Дакле, не ради се о пуком понављању једном одређене дефиниције релевантног тржишта у сектору фармације, већ се сваки случај цени засебно. На исти начин је Комисија ценила све расположиве информације у предметном поступку, а нарочито одредбе предметног рестриктивног споразума, те чињеницу да се највећи промет лека Сораконе оствари на јавним набавкама и разлоге због којих долази до специфичног начина креирања партија у јавним набавкама о којим је претходно било речи, и то без обзира што се Трећи нацрт уговора односи на све канале дистрибуције.

Оцењено је да специфичност производа доводи до потребе здравствених установа да преко РФЗО-а за пацијенте који већ примају терапију леком Сораконе набављају баш тај лек, при чему се не оставља могућност да се у оквиру тих партија набави неки други лек. Из наведеног се закључује да лек Сораконе за пацијенте који га већ користе у терапији нема супституте. У истој ситуацији (за пацијенте који већ користе лек у терапији) и на исти начин се на јавним набавкама набавља и лек Remurel, а та два лека су једини регистровани лекови на нивоу АТЦ 5 класе L03AX13 (glatiramer acetat).

Даље је оцењено да је лек за нове пацијенте набављан на јавним набавкама лека на нивоу АТЦ 5 класе L03AX13, а то су лекови Сораконе и Remurel, из чега следи да се за потребе нових пацијената као супстит леку Сораконе може посматрати само лек Remurel. Другим речима, за потребе нових пацијената није примерено посматрати друге лекове из исте АТЦ 4, а нарочито из исте АТЦ 3 класе лекова као супституте.

Дакле, Комисија налази да је потребно релевантно тржиште производа дефинисати значајно уже од предлога Подносилаца захтева, имајући у виду да измене споразума не доводе до стварања могућности за ширење релевантног тржишта на предложену АТЦ 3 или АТЦ 4 класу лекова.

Штавише, имајући у виду обим до сада спроведених јавних набавки, а које се односе само на лек Сорахоне, релевантно тржиште производа је најпримереније дефинисати као тржиште лека Сорахоне, и то без обзира што су измене споразума довеле до омогућавања дистрибуције не само у јавним набавкама већ у свим каналима продаје. Ово из разлога што остаје констатација Комисије да се ради о леку који има високо учешће промета на јавним набавкама у односу на укупну продају у Републици Србији, при чему то учешће расте, и у 2021. години је износило 96% по количини, односно 92% по вредности. Дистрибуција ван јавних набавки се може посматрати на исти начин као и дистрибуција у оквиру јавних набавки, јер на потребу набавке лека који пацијент већ користи не утиче канал дистрибуције.

На основу изнетог утврђено је да је за потребе одлучивања по предметном Уређеном Захтеву дефиницију релевантног тржишта производа потребно одредити на нивоу лека Сорахоне, с тим да, у смислу члана 6. став 2. Уредбе о критеријумима за одређивање релевантног тржишта, Комисија оцењује да се као шире релевантно тржиште производа може одредити тржиште АТЦ 5 класе L03AX13. Шира дефиниција релевантног тржишта производа је последица чињенице да су у анализираним јавним набавкама у мањој мери набављани лекови у оквиру партија које су формулисане тако да је могуће понудити и Сорахоне и Remurel, а што говори о оцени здравствених установа да су лекови из ове АТЦ 5 међусобно заменљиви, и да се заменљивост практикује до почетка примања терапије, након чега здравствене установе ова два лека не третирају као међусобно заменљиве за пацијенте који у терапији користе један од ова два лека.

Приликом дефинисања релевантног географског тржишта, Комисија је прихватила наводе Подносилаца захтева да је исто национално, посебно имајући у виду и чињеницу да се јавне набавке лекова обухваћених споразумом спроводе тако да било који учесник на тржишту Републике Србије (који испуњава посебне услове који нису везани за уже територијално сегментирање) може дати понуде. Стога је релевантно географско тржиште јединствено дефинисано као тржиште Републике Србије.

Оцењено је да уделе на утврђеном релевантном тржишту треба посматрати кроз призму чињенице да је Actavis носилац дозволе за лек, због чега има удео од 100%. Стога Комисија није посебно утврђивала уделе на ширем релевантном тржишту.

Оцења испуњености услова за изузеће рестриктивног споразума од забране

Одредбом члана 11. Закона предвиђено је да рестриктивни споразуми могу бити изузети од забране уколико доприносе унапређењу производње и промета, односно подстицању техничког или економског напретка, а потрошачима обезбеђују правичан део користи под условом да не намећу учесницима на тржишту ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да не искључују конкуренцију на релевантном тржишту или његовом битном делу.

Одредбом члана 13. Закона прописано је да се рестриктивни споразуми који се односе на одређене категорије споразума, а које одређује Влада, не подносе Комисији ради изузећа, уколико су испуњени услови из члана 11. Закона, као и други посебни услови који се односе на врсту и садржину споразума, односно дужину његовог трајања.

Одредбом члана 3. став 1. тачке 1. и 4. Уредбе предвиђено је се изузимају од забране вертикални споразуми којима се утврђују услови под којима учесници у споразуму могу куповати, продавати или препродавати одређену робу или услуге, а нарочито споразуми о ексклузивној дистрибуцији којима се продавац обавезује да продаје уговорни производ само једном дистрибутеру на одређеном географском подручју или одређеној групи купаца која је искључиво додељена једном дистрибутеру, и споразуми о ексклузивној куповини којима се купац непосредно или посредно обавезује да купује уговорни производ искључиво од једног продавца.

Одредбом члана 4. став 1. Уредбе предвиђено је да се вертикални споразуми изузимају се од забране под условом да тржишни удео сваког од учесника у споразуму на релевантном тржишту није већи од 25%.

Одредбом члана 12. став 1. Закона прописано је да Комисија може изузети поједини рестриктивни споразум од забране на захтев учесника у рестриктивном споразуму, а став 2. Закона прописује да подносилац захтева за појединачно изузеће сноси терет доказивања испуњености услова из члана 11. Закона.

Комисија је у Другом Обавештењу оценила да се сходно цитираним одредбама предметни рестриктивни споразум – Трећи нацрт уговора не може изузети на основу члана 13. Закона, јер због висине тржишног удела учесника у споразуму не испуњава услов из члана 4. став 1. Уредбе, па је у смислу одредбе члана 12. Закона испитивала да ли су Подносиоци захтева доказали испуњеност услова из члана 11. Закона.

Приликом оцене Комисија је посебно имала у виду да се рестриктивни споразум односи на производ који сам чини релевантно тржиште, при чему у таквим условима Actavis има 100% удела на страни понуде. Пре спровођења интерног тендера од стране Actavis-a у сврху избора ексклузивног дистрибутера, на јавним набавкама које су референтне за посматрање релевантног тржишта, постојало је надметање између различитих дистрибутера. Ти дистрибутери су добијали од Actavis-a ауторизацију због чега је основано закључити да испуњавају услове за сарадњу са Actavis-ом¹⁸. Као последица таквог надметања дистрибутера кроз понуде на јавним набавкама долазило се до најбоље понуде за наручиоца. Другим речима, постојала је тржишна утакмица. Након спровођења интерног тендера, други дистрибутери, у условима под којим су информисани да је ADOC изабран за ексклузивног дистрибутера, нису ни покушавали да прибаве понуду за лек Сорахоне за учешће на јавним набавкама. Дакле, други дистрибутери нису оценили да имају пословни интерес ни да траже понуду за лек Сорахоне ради учешћа на јавним набавкама, имајући у виду да је одређен ексклузивни дистрибутер, који и сам учествује на јавним набавкама. Тиме је тржишна утакмица нестала, а као једини понуђач на јавној набавци био је ADOC који је исту и добио, што говори о ефекту који Трећи нацрт уговора има на тржишту.

Као што је претходно наведено, на потребу набавке лека не утиче канал дистрибуције, већ потреба пацијента. Када се лек Сорахоне дистрибуира преко јавних набавки (канал дистрибуције преко ког је на релевантном тржишту у 2021. години прометовано 96% предметног лека), о увођењу у терапију тог лека на терет РФЗО код сваког појединачног пацијента одлучује посебна

---

¹⁸ Actavis је у моменту расписивања интерног тендера као прихватљиву опцију за ексклузивног дистрибутера видео веледрогерује ADOC, Phoenix Pharma, Фармалогист, Вега, и Sopharma Trading којима су упућени позиви за достављање понуда.

Комисија РФЗО¹⁹, водећи рачуна о потребама пацијента. Стога је Комисија приликом оцене испуњености услова за изузеће Трећег нацрта уговора посебно имала у виду начин на који се формулишу услови из јавних набавки²⁰. Дакле, из начина формулисања услова јавних набавки лека *glatiramer acetat* утврђено је да се у оквиру засебних партија изричито набавља или само лек *Сораконе* или само лек *Remurel*, јер пацијенти настављају са коришћем искључиво лека који користе од почетка терапије. Изузетно је само на једној јавној набавци расписаној 2018. године постојала могућност да се та два лека у оквиру једне партије третирају као супститути²¹, када је наведено да се *glatiramer acetat* набавља за нове пацијенте и када је најбоља понуда дата за лек *Remurel* (при чему је у засебној партији јавне набавке набављан искључиво лек *Сораконе* за пацијенте којима је већ одређена терапија). Након те јавне набавке није вршена јавна набавка лекова на начин који би омогућио да се лекови *Сораконе* и *Remurel* нуде као супститути.

На основу претходних констатација, као и чињенице да се оба лека (*Сораконе* и *Remurel*) налазе на Ц листи лекова – лекови са посебним режимом издавања, који се у терапију пацијената уводе само на основу мишљења Комисије РФЗО, уз уважавање разлога за овакав начин формирања партија у поступцима јавних набавки и инсистирању наручиоца на конкретном леку, даље се може, недвосмислено, констатовати да је у тим поступцима отклоњена могућност *inter-brand* конкуренције или је иста ретко присутна у појединим партијама.

Претходно поменути интерни тендер *Actavis*-а за избор „примарног“ дистрибутера такође значи да је и *intra-brand* конкуренција на утврђеном релевантном тржишту у потпуности искључена због чињенице да велледрогерије упознате са резултатом интерног тендера нису показале заинтересованост да дистрибуирају лек *Сораконе* куповином од другог дистрибутера а не од носиоца дозволе за лек. Како би у условима изостанка *inter-brand* конкуренције постојала, иоле препознатљива, тржишна утакмица, неопходно је да постоји *intra-brand* конкуренција, а која се предметним споразумом у целости онемогућава.

У Другом Обавештењу је истакнуто да Комисија није увидела, а Подносиоци захтева нису појаснили, разлоге због којих је промет лека *Сораконе* без ексклузивног дистрибутера био незадовољавајући, а изнад свега Комисија није оценила да су Подносиоци захтева доказали да су бенефити из члана 11. Закона који се постижу рестриктивним споразумом већи од ограничавајућег ефекта споразума (елиминисање конкурентске борбе у поступцима јавних набавки лека *Сораконе*, које у односу на укупну набавку лека чине више од 90%), као и да исто не може да се постигне без рестриктивности или са мањим обимом рестриктивности.

Не спорећи наводе из Уређеног Захтева да *ADOC* врши дистрибуцију на целој територији Републике Србије, има брз и ефикасан приступ свакој здравственој установи, сертификате *SRPS ISO 9001:2015*, *14001:2015* и *45001:2018*, као и значајно искуство у дистрибуцији болничких лекова и лекова са посебним режимом чувања и издавања, Комисија није исте прихватила као разлоге због којих је *Actavis* одабрао *ADOC* за „примарног“, односно *de facto* ексклузивног

¹⁹ Податак јавно доступан на интернет страни РФЗО:

http://www.rfzo.rs/download/pravilnici/leкови/C%20Lista_primena%20od%2031.05.2022..pdf.

²⁰ Детаљније појашњено у делу овог решења који носи поднаслов *Оцена испуњености услова за изузеће рестриктивног споразума – Првог нацрта уговора од забране*.

²¹ Конкурсна документацију РФЗО за јавну набавку лекова за лечење мултипле склерозе редни број ЈН 404-1-110/18-58, 08/2 број: 404-1-56/18-6 од 14.12.2018. године,

дистрибутера. Ово из разлога што је током поступка утврђено да је ADOC изабран због чињенице да је био једини понуђач на интерном тендеру Actavis-a који је пристао на забрану конкурисања²², а како је то детаљније описано у претходном делу решења.

Комисија је током поступка оценила да сви пословни партнери Actavis-a којима је упућен позив за подношење понуда на интерном тендеру (Phoenix Pharma, Фармалогист, Вега, Adoc и Sopharma Trading) испуњавају све критеријуме неопходне за пословање са Actavis-ом, јер се ради о друштвима са којима Actavis има закључене годишње уговоре о продаји, при чему од наведених пословних партнера Actavis-a, Adoc има најмањи удео у укупном промету лекова Actavis-a.

За Комисију остаје недовољно разјашњена тврдња Подносилаца захтева да споразум, због регулаторног оквира, не може имати директног утицаја на цену производа. Ово тим пре што су критеријуми за избор дистрибутера које је Actavis поставио омогућили да се изабере дистрибутер који тражи најмање рабате, који гарантује најкраће рокове плаћања и не тражи друге погодности које би му Actavis дао или гарантовао. Тако формулисани критеријуми свакако су у функцији остварења што већег профита самог Actavis-a. Не спорећи околност да се цене лекова налазе у „регулисаном“ режиму у поступцима јавних набавки у којима је наручилац РФЗО, ипак се мора констатовати да понуђачи у тим поступцима немају обавезу да нуде цену својих лекова која је једнака прописаним (максималним) ценама. Напротив, један од важних елемената такмичења између понуђача је управо и нижа понуђена цена. Понуђач који је и једини могући понуђач у некој партији, у одсуству конкурентског притиска, било да се ради о *inter-brand* или *intra-brand* конкуренцији, може своју понуду формирати са ценама управо на нивоу максимално прописаних, и без опасности од могућег неуспеха у такмичењу за конкретну партију производа.

Остале наводе Подносилаца захтева који се односе на: очување квалитета, доступност лека и подизање информисаности о карактеристикама лека и одговарајућој терапији, а који би требало да буду разлози за закључење предметног споразума, Комисија је оценила као неосноване из неколико разлога. Пре свега, у погледу квалитета производа, квалитет производа и његова могућа примена у лечењу пацијената не зависи од начина на који се лек дистрибуира до здравствене установе, нити броја дистрибутера. Начин чувања и транспорта лека може утицати на то да лек због неадекватне манипулације више није за употребу у лечењу пацијената. Али тада се не говори о квалитету лека већ о оштећењу које доводи до тога да се конкретна пошиљка или паковање које је оштећено више не може користити на дозвољен начин. Квалитет лека контролише и употребу лека дозвољава надлежна институција, која при доношењу својих одлука о употреби лека не узима у обзир околност да ли ће лек дистрибуирати један или више дистрибутера. Имајући у виду да се конкретан лек налази под посебним режимом издавања, те да његову примену у терапији пацијената одобрава Комисија РФЗО, тешко могу опстати наводи да ће управо предметни рестриктивни споразум допринети подизању информисаности о карактеристикама лека и одговарајућој терапији, и све то на ниво који је виши од постојећег. У сваком случају не ради се о новом производу који тек треба да уђе на тржиште, а чије карактеристике, намена и начин употребе још увек нису познате у довољној мери.

---

²² Чињеница да је након тог тендера, и након пријема Обавештења забрана конкурисања избачена из првобитне верзије споразума, не мења разлог избора ADOC-a за ексклузивног дистрибутера.

Исто тако, наводи Подносилаца захтева који се односе на бољу специјализацију, смањење трошкова и већу ефикасност и продуктивност, сами за себе говоре о корисностима које би од предметног рестриктивног споразума имао носилац дозволе за лек – Actavis. Исто се односи и на наводе подносилаца да су ограничења у предметном споразуму неопходна да би се рационализовали трошкови пословања и дистрибуције. Све то, наравно, није спорно нити штетно са становишта примене прописа у области заштите конкуренције, али ни на који начин не говори, нити доказује, кумулативну испуњеност услова прописаних чланом 11. Закона, без чијег испуњења није могуће изузеће споразума од забране.

Комисија је у Другом Обавештењу истакла да уважава право Actavis-a да слободно одабере дистрибутере са којим ће сарађивати, нарочито на основу критеријума који су предуслови за добар пословни однос. Међутим, у условима постојања више дистрибутера који очигледно испуњавају услове Actavis-a, а имајући у виду да Трећи нацрт уговора не садржи забрану конкурисања, Комисија налази да Подносиоци захтева нису у довољној мери доказали бенефите успостављања *de facto* ексклузивне дистрибуције, односно нису доказали како ће рестриктивни споразум довести до кумулативног испуњења услова из члана 11. Закона.

Ово нарочито у условима када је познато да су пре спровођења Actavis-овог интерног тендера, дистрибутери Вега, Фармалогист и Phoenix Pharma од Actavis-a тражили овлашћења и понуде ради учешћа на јавним набавкама са леком Сораконе, а Фармалогист и Phoenix Pharma су на тим јавним набавкама давали и најбоље понуде које је РФЗО прихватао. Дакле, лек Сораконе је дистрибуиран и без успостављања било каквих рестриктивности, а Подносиоци захтева нису навели да је у том моделу дистрибуције дошло до проблема који се премошћавају Трећим нацртом уговора. Даље, утврђено је да су након спровођења интерног конкурса Actavisa изостали захтеви Actavis-у од стране других дистрибутера за овлашћења и понуде ради учешћа на јавној набавци са леком Сораконе, при чему Комисија узима у обзир да те велерогије нису морале да знају да још увек није успостављена ексклузивна дистрибуција за предметни лек.

Наводе да споразум смањује шансе да дође до оштећења фармацеутског производа, односно до наступања инцидента у дистрибутерском ланцу, да се њиме рационализују трошкови пословања и дистрибуције, те да ће бити успостављен надзор у поступку безбедне и ефикасне испоруке лека, те да би спровођење боље контроле, надзора и аналитике дугорочних трендова развоја и потреба локалних тржишта, које би дистрибутер спроводио за Actavis, допринело ефикаснијем формулисању пословних одлука произвођача лека које би одговарале потребама тржишта, а што би резултирало економским напретком на ширем плану, Подносиоци захтева нису образложили у контексту потребе да се то постигне рестриктивним споразумом.

Наводе Подносилаца захтева да споразум због регулаторног оквира не може имати директног утицаја на цену производа, Комисија није прихватила из разлога што је у претходном периоду до расписивања интерног тендера на јавним набавкама постојала конкуренција, односно постојало је надметање између различитих понуђача лека Сораконе.

Подносиоци захтева нису понудили доказе којим би образложили неопходност рестриктивности како би се очувао квалитет производа, доступност лека и подизање информисаности о карактеристикама лека и одговарајућој терапији. Даље, Подносиоци захтева нису понудили доказ ни за наводе да су предности предметног споразума (у односу на претходни пословни модел који

је Actavis примењивао за дистрибуцију лека Сорахоне) боља специјализација, смањење трошкова, већа ефикасност и продуктивност, повећање квалитета понуде, допринос даљем развоју конкуренције на релевантном тржишту и омогућавање ширег и квалитетног избора крајњим потрошачима. Зато је Комисија, а имајући у виду и оцену да постоји сарадња Actavis-а са другим квалификованим дистрибутерима, и да је њихово претходно тржишно надметање доводило до ефективне конкуренције, предметне наводе оценила као неосноване.

Навод да дистрибуција из Трећег нацрта уговора заједно са ексклузивном куповином не може да доведе до било каквог значајног ограничења конкуренције на тржишту није прихваћен јер Подносиоци захтева нису понудили било какво појашњење таквог става у односу на појединачне рестриктивности, нити су доставили доказе за своје наводе, а истовремено је утврђено да су након спровођења интерног тендера изостали захтеви других веледрогерија да дистрибуирају лек Сорахоне, односно утврђено је да се на јавним набавкама јављао само један понуђач. Наводе о рационализацији трошкова и успостављању надзора у поступку безбедне и ефикасне испоруке лека, унапређењу техничких и инфраструктурних стандарда за дистрибуцију, спровођењу боље контроле, надзора и аналитике дугорочних трендова развоја и потреба локалних тржишта као оправдања за успостављање рестриктивности, Подносиоци захтева такође нису довели у везу са потребом успостављања рестриктивности из Трећег нацрта уговора.

Дакле, као и у Првом Обавештењу, и у Другом Обавештењу је Подносиоцима захтева указано да наводи из Уређеног Захтева нису квалитативно усмерени на доказивање испуњености услова из члана 11. Закона, при чему је указано на конкретне разлоге због којих постоји забринутост Комисије у вези примене Трећег нацрта уговора.

ПОВЛАЧЕЊЕ УРЕЂЕНОГ ЗАХТЕВА

Подносиоци захтева су у поднеску бр. 4/0-02-119/2022-10 од 14.06.2022. године истакли да су размотрили закључке Комисије садржане у Другом обавештењу и да су донели одлуку да повуку Уређени Захтев, истакавши да неће закључити споразум чије је изузеће тражено Уређеним Захтевом, као и да неће на било који други начин успоставити сарадњу која би имала елементе ексклузивности.

Одредбом члана 34. Закона прописано је да се у поступку пред Комисијом примењују правила општег управног поступка, ако овим законом није другачије прописано.

Чланом 98. став 1. ЗОУП-а прописано је да странка може потпуно или делимично да одустане од захтева док не буде обавештена о решењу другостепеног органа, док је ставом 3. истог члана овог закона прописано да се, кад странка одустане од захтева, решењем обуставља поступак, изузев када се противна страна противи обустављању поступка или када је настављање поступка, који је могао бити покренут и по службеној дужности, у јавном интересу.

Чланом 101. ЗОУП-а прописано је да се поступак обуставља ако орган нађе да нема услова да се даље води, а закон не налаже да се поступак настави (став 1). Поступак се обуставља и у другим случајевима одређеним законом (став 2). Поступак се обуставља решењем (став 3).

Како су Подносиоци захтева одустали од Уређеног Захтева, а током трајања овог поступка Комисија није имала основа да закључи да је поступак могао бити покренут и по службеној дужности, као и да даље вођење поступка није у јавном интересу, Комисија нема услова да поступак даље води, те је применом наведених одредби одлучено као у диспозитиву овог решења.

Упутство о правном средству:

Ово решење је коначно у управном поступку.

Против овог решења није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду у Београду, Немањина 9, у року од 30 дана од дана доставе.

За подношење тужбе плаћа се судска такса у износу од 390 динара прописана Законом о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/1994, 53/1995, 16/1997, 34/2001 - др. закон, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 - др. закон, 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014, 106/2015 и 95/2018).

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Небојша Перић